

Ditte Staun, talsperson for Folkebevægelsen mod EU, DK
-Nordisk Folkerigsdag 2004

Hvordan arbejder Danmark for at forbedre tilstanden i verden?

Forbedringer: definition ud fra værdier som er *nordiske*. At der findes fælles nordiske værdier kan vi blandt andet se på den netop overståede valgkamp til EU-parlamentsvalget i DK. Fra højre til venstre i dansk politik: Gitte Seeberg (K) versus konservativ politik i EP (atomkraft & Jens Rovsing)

- Menneskerettigheder
- Miljø
- Fred
- Demokrati og demokratiforståelse (samtale, mindretalsbeskyttelse versus flertals diktatur + elementer af direkte demokrati)
- Åbenhed
- Mangfoldighed
- Retfærdig verdenshandel
- International retsliggørelse (altså retslig regulering af International samkvem)

De nordiske lande med Norge og Sverige i front har opført sig som **mellemmagter**:

- Aktiv internationalisme, satsning på internationale fora med deltagelse af de berørte parter (multilateralisme)
- Løfte problemstillinger med international rækkevidde ind i forsamling som FN' s Generalforsamling (også Canada har succes hermed)
- Gensidig afhængighed/interdependens

Dette er til fordel for småstater som Danmark og mellemmagter som Sverige og Canada, idet de derved sikrer ligeværd og indkapsling af stormagter.

Kort sagt har småstater og mellemmagter fordel af opbygningen af et internationalt samfund med strukturerede samarbejdsformer, der tager udgangspunkt i staters suverænitet og udvikler retlig regulering.

EKS: OSCE, FN' s Generalforsamling og underorganer og kommiteer også handelsorganisationer som EFTA og (mere kontroversielt) WTO - - og selvfølgelig Nordisk Råd...

Hvad med EU? Er den Europæiske Union ikke en fordel for Norden?

DK kan påvirke i større grad end størrelsen tilsiger på grund af overrepræsentationen i Ministerrådet og EP;

Men:

EU adskiller sig markant fra internationale organisationer ved ikke at være *international* men *overnational*

Det vil sige:

A. Udadtil

At kommer DK ikke igennem med krav om fx afskaffelse af landbrugsstøtten (samtlige danske partier går ind for enten afskaffelse eller i hvert fald gennemgribende reformer), så kan vi ikke udøve pres i WTO. EU-kommissæren for handelsområdet, Pascal Lamy forhandler for hele unionen.

Dette gælder for hele handelsområdet (våbenhandel, toldsatser, Baselkonventionen. ..)

Selvom EU ikke har samme ene-kompetence på UP, så er det utænkeligt idag, at (små) medlemslande går enegang på spørgsmål som Mellemosten, Tjet., Sydafrika osv. JVF trekantsforhandlingerne i Mellemosten. JVF Også Niels Helveg Petersen i 1998 (ikke kritik af Kina i FN).

B. Indadtil

- Teniske handelshindringer (miljø-, sundhedsforanstaltninger - lastbiler i KBH versus bilforurening i LA, CA i 1987)
- Budgetkrav (1. + 2. fase af ØMUen)
- Støtte til vedvarende energi (elliberalisering)
- Tjene på arvesølvet (Post DK, Tele DK, olien og andre naturressourcer)

At DK arbejder inden for EU under unionens funktionsmåde og spilleregler forhindrer os i at støtte og fremme såvel den internationale retliggørelse (muren, Haag) som den nordiske dagsorden (Baselkonventionen, udvikling via bl.a.

retfærdig verdenshandel, miljø osv). Den internationale udvikling og innovation sættes også tilbage (foregangsland og småstatsmagt).

Det kommer konkret til udtryk, når vi sammenligner:

1. Hvilken rolle spiller Norge (Sri Lanka, Mellemosten, Baselkonventionen, Johannesburg 2002)
2. Hvad kan lande som Sveits og Norge, som Danmark og Sverige ikke længere kan (SV i FN i 1980'erne versus SV's ageren i FN efter indmeldelse i EU) ,

Og det kommer til udtryk ved det, der ikke sker:

- ingen selvstændige udspil som så kan diskuteres i forskellige relevante fora pga. fælles fodslag og fælles organer i EU
- nedprioritering og underminering af Østersørådet, OSCE, Europarådet, FN og Nordisk Råd

Norden spiller ikke den mellemmagtsrolle som kunne sikre en styrkelse af de mellemfolkelige organer regionalt og globalt.

ALTERNATIVT:

Frit samarbejdende og koordinerende Norden med plads til forskellighed og at de enkelte lande får lov at være foregangslande på forskellige spørgsmål
Hvis Norge, Danmark, Sverige og Finland støtter obstruktion af retssagen om den Israelske berlinmur, skal Island kunne kritisere dette.

Vi skal passe på ikke at overtage EU's logikker i Norden - at politikken er fælles er ikke nogen garanti for at den er god - heller ikke med et fælles værdisæt som udgangspunkt.

Ergo skal et forstærket nordisk samarbejde være

- forpligtende men ikke overstatsligt
- demokratisk, åbent og decentralt
- internt: Løse praktisk-politiske problemer (retlig samarbejde, nordisk arbejdsmarked, pasunion, uddannelse og forskning er gode eksempler på det, der virker)
- eksternt: koordinering versus fælles udenrigspolitik og sikkerhedspolitik

TAK